

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาล
ไปสู่การปฏิบัติขององค์กร กรณีศึกษา เทศบาลตำบลลาดหญ้า
อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

A Study of Relationship between Awareness and
Implementation of Organization Good Governance :
A Case Study of Ladya Tumbon Municipality,
Muang District, Kanchanaburi Province

สุรเชษฐ ลิ้มเฉลิม¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์กร กรณีศึกษา เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความตระหนักธรรมาภิบาลของบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติภายใน เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์กร 4) เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้

ผลการศึกษาพบว่า ในการศึกษาในระดับความตระหนักในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานภายในเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า มีระดับความตระหนักในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ในการศึกษา

---

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติภายใน เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี บุคลากรที่นำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์กร โดยภาพรวม มีเกณฑ์ระดับดีมาก และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนัก และการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่าง ความตระหนักกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม ความตระหนัก โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม

คำสำคัญ: ความตระหนัก หลักธรรมาภิบาล

Abstract

Research on the relationship between awareness and adoption of good governance into practice, the organization, case studies, municipal Tambon Lat Ya, Mueang, Kanchanaburi following objectives : 1) to determine the level of awareness of good governance of the municipal Tambon Lat Ya, Mueang, Kanchanaburi 2) to study the adoption of good governance practices within municipal Tambon Lat Ya, Mueang, Kanchanaburi 3) to study the relationship between awareness and adoption of good governance, to the practice of the organization 4) to study the findings and recommendations to the navigation key to good governance.

The results showed that the level of awareness of the principles good governance to be operational within municipal Tambon Lat Ya, Mueang, Kanchanaburi find personnel municipal Tambon Lat Ya level of awareness of the leadership principles, good governance to the

performance overall was very satisfactory. In the study, the adoption of good governance practices within municipal Tambon Lat Ya, Mueang, Kanchanaburi personnel at the main good governance into practice, the organization's overall excellent level and educational relations between awareness and adoption of good governance into practice, the organization of the relationship between awareness and adoption of good governance practices as a whole, overall awareness of the relationship between levels moderate and in line with the adoption of good governance practices overall.

Keywords: awareness, good governance

บทนำ

“หลักธรรมาภิบาล” หรือ Good Governance เกิดขึ้นครั้งแรก โดยธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ได้กล่าวสนับสนุนแนวความคิด ธรรมาภิบาล (Good Governance) ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพิจารณาในการช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยประเทศเหล่านี้ต้องดำเนินนโยบายทางการสาธารณสุขตามที่ได้สัญญาไว้โดยเคร่งครัดเพื่อนำเงินที่กู้ยืมไปฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศตนเองให้เกิดเสถียรภาพโดยเร็ว ธรรมาภิบาล (Good Governance) มีนักวิชาการมากมายหลายท่านรวมไปถึงองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลกได้กำหนดคำนิยามและความหมายอย่างหลากหลาย โดยพอจะสามารถสรุปออกเป็นเชิงสากลและในบริบทของสังคมไทย ซึ่งในสากลได้มีผู้ให้ความหมายดังนี้ United Nations Development Program (UNDP) (UNESCAP <http://www.unescap.org>. เข้าถึง 30 เมษายน, 2558) และ R.A.W. Rho (1996) ได้ให้ความหมายว่า การมี

ส่วนร่วมและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของสังคมโลก ด้วยการตรวจสอบและบริหารจัดการอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ส่วนทางด้านองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น Japan International Cooperation Agency (JICA) กับงานด้านการมีส่วนร่วมของ อมรา พงศพิชญ์. (2541). และธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย Asian Development Bank (ADB) (อ้างใน ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์. (2546). และมหาธีร์ โมฮัมหมัด. (2542)) ได้ให้ความหมายว่าเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภูมิภาคเอเชียให้ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมทัดเทียมภูมิภาคอื่น ๆ ในโลก จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดอาจกล่าวได้ว่ามีจุดร่วมเพื่อเป็นการสร้างสันติสุขแก่สังคมโลกอย่างเป็นระบบแบบแผน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในภาครัฐและเอกชนต่อไป

ในประเทศไทย ธรรมาภิบาล (Good Governance) เริ่มเป็นที่รู้จักในช่วงเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทำให้ต้องยื่นความจำนงขอความช่วยเหลือจาก IMF หรือ (International Monetary Fund : IMF) ซึ่งได้กำหนดให้รัฐบาลไทยในสมัยนั้นรักษาสัญญาที่จะต้องสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้เกิดทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม หรือที่เรียกกันว่า การบริหารปกครองสังคม (Governance) ซึ่งในขณะนั้นได้เกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง ภาครัฐของไทยจึงต้องมีการปฏิรูประบบราชการขนาดใหญ่โดย ธรรมาภิบาล (Good Governance) ในประเทศไทยได้เรียกว่า “ธรรมาภิบาล” หรือ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

หน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานหนึ่ง ได้แก่ เทศบาลตำบล ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้บริหารงานโดยการกำหนดตกลงของภาครัฐ ในการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ชุมชน และประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ โดยเทศบาล ซึ่งการบริหารงานราชการกับข้าราชการทุกคนในองค์กรได้ทำหน้าที่ในการเป็นแกนนำ เพื่อผลักดันแนวความคิดและสร้างการยอมรับร่วมกันของทุกระดับ ด้วยแนวความคิดที่ว่า การบริหารงานที่ดีของรัฐถือว่าเป็นรากฐานที่ดีของการพัฒนา กลุ่มคน หรือประชาชน ให้สามารถดำรงชีวิต

อยู่ร่วมกันภายในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยสามารถพิสูจน์ได้จากตัวชี้วัดหลายประการที่เทศบาลให้บริการแก่ประชาชน ในสังคม และองค์กรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ความสำเร็จในการบริหารงานที่ดีมีศักยภาพ ประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นพลังขับเคลื่อนที่ดีและเป็นเครื่องยืนยันถึงการบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพสูงสามารถพัฒนาคน ชุมชน และสังคมในเขตเทศบาลตำบลได้อย่างต่อเนื่องตลอดมาโดยอาศัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรกโดยมีสถานะเป็นสุขาภิบาลลาดหญ้า ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งสุขาภิบาลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และต่อมาตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 16 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 เดิมมีรูปแบบการบริหารแบบสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) ได้เปลี่ยนรูปแบบเป็นแบบนายกเทศมนตรี และสภาเทศบาล โดยเทศบาลตำบลลาดหญ้า ได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การบริหารจัดการบ้านเมืองโดยใช้เทคโนโลยีที่มีความสอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์กร กรณีศึกษาเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากจากพื้นที่เทศบาลตำบลลาดหญ้า เป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ โดยมีพื้นที่ติดกับพื้นที่กองพลทหารราบที่ 9 ค่ายสุรสีห์ และยังอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี เพียง 17 กิโลเมตร และยังเป็นเส้นทางผ่านไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อาทิ น้ำตกเอราวัณ น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น พิพิธภัณฑ์สงครามทุ่งลาดหญ้า เขื่อนท่าทุ่งนา และเขื่อนศรีนครินทร์ จึงเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของผู้คนในพื้นที่ซึ่งเป็นชาวบ้าน ช่างราชการทหาร กองพลทหารราบที่ 9 และการเข้ามาในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

จึงมีการเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ของชุมชนสูง ความต้องการปัจจัยด้านต่าง ๆ ของประชาชนก็จะสูงขึ้นด้วย อาทิ ความต้องการบริการด้านสาธารณสุขพื้นฐาน ความต้องการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร ความต้องการตัดสินใจในการบริหารร่วมกันในชุมชน ดังนั้น การพัฒนาเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในทรัพย์สินและการดำรงชีวิตที่ดีที่สุด ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ตั้งแต่หน่วยงานเทศบาล หน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และประชาชน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการชุมชน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในพื้นที่ตำบลลาดหญ้าโดยตรง ได้แก่ เทศบาลตำบลลาดหญ้า โดยการศึกษาวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การศึกษามูลค่าการที่ปฏิบัติงานภายในองค์การเทศบาลตำบลลาดหญ้าที่มีต่อความตระหนักต่อธรรมาภิบาล ซึ่งแบ่งออกเป็น ความตระหนักด้านการรับรู้ และความตระหนักด้านความเข้าใจ และการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในเทศบาลตำบลลาดหญ้า โดยผู้วิจัยยึดกรอบพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้เกิดความตระหนักต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความตระหนักต่อธรรมาภิบาลของบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติภายใน เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์การ
4. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา พื้นที่ภายในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้า
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการศึกษาได้แก่ บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า
3. ขอบเขตเนื้อหา

การนำหลักธรรมาภิบาล ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หลัก 7 ประการ ได้แก่

- การเกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- การเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- การมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- การไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

การบริหารงานของเทศบาลตำบลลาดหญ้า แบ่งออกเป็น 3 กอง ดังนี้
สำนักปลัดเทศบาล
กองคลัง
กองช่าง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นข้อมูลระดับความตระหนักธรรมาภิบาลของบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
2. เป็นข้อมูลระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติภายในเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

3. เป็นข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติของเทศบาลตำบลตาบลตาบลหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
4. เป็นข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้
5. เป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนาองค์กรต่าง ๆ ให้มีระดับความตระหนักในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ภายในองค์กรอย่างเท่าเทียมกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) ที่มุ่งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์กร ภาครัฐศึกษา เทศบาลตำบลตาบลตาบลหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน โดยการออกแบบสอบถามประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้งองค์กร โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือซึ่งผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC (Index of Congruence) เท่ากับ 0.96 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรเทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ได้ค่า Reliability เท่ากับ 0.94 และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรเทศบาลตำบลตาบลตาบลตาบลหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งหมด 85 คน

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป หรือข้อมูลเชิงกลุ่ม (categorical data) ของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean, $\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviations) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (The Spearman Rank Difference Method) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ และระดับทิศทางระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม การวิเคราะห์หาค่าทั้งหมดนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า

กลุ่มประชากรที่เป็นบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้าส่วนมากเป็น เพศหญิง ร้อยละ 52.9 มีอายุระหว่าง 31–40 ปี ร้อยละ 57.6 มีตำแหน่งสังกัดสำนักงาน ปลัดเทศบาล ร้อยละ 44.7 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 54.1 มีรายได้ต่อเดือน 10,001 ถึง 15,000 บาท ร้อยละ 64.7 มีระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ 5 ถึง 10 ปี ร้อยละ 69.4 มีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมการบริหารงานตาม หลักสูตรมาภิบาล ร้อยละ 9.4

ในการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความตระหนักต่อธรรมาภิบาลของบุคลากรเทศบาล ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ ข้อที่สูง 3 อันดับแรกนั้นมีเกณฑ์ระดับ ความตระหนักที่เกณฑ์มากที่สุด คือ อันดับที่หนึ่ง ข้อที่ 1 รับรู้การปฏิบัติราชการที่มี เป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัย ของสังคมส่วนรวมตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.70$) รองลงมา ข้อที่ 6 รับรู้การให้บริการกับประชาชนต้องเป็นไปเพื่อให้ประชาชนมี ความพึงพอใจและมีความสุขเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.70$) และอันดับ 3 ข้อที่ 3 รับรู้ต่อการกำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และวัดความคุ้มค่าในแต่ละภารกิจ โดยให้ส่วนราชการต้องยึดหลักความโปร่งใส ความคุ้มค่า ความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.83$) และข้อต่ำสุด ข้อที่ 7 การรับรู้การประเมินผลโดยคณะผู้ประเมินอิสระเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ภารกิจ คุณภาพบริการความพึงพอใจและความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.11$, $SD = 0.87$)

ด้านความเข้าใจ โดยพบว่า ข้อที่สูง 3 อันดับแรกนั้นมีเกณฑ์ระดับความตระหนักที่เกณฑ์มากที่สุด คือ อันดับที่หนึ่ง ข้อที่ 1 เข้าใจการปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวมตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ ($\bar{x} = 4.42$, $SD = 0.64$) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 เข้าใจต่อการกำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและวัดความคุ้มค่าในแต่ละภารกิจ โดยให้ส่วนราชการต้องยึดหลักความโปร่งใส ความคุ้มค่า ความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ ($\bar{x} = 4.31$, $SD = 0.86$) และอันดับ 3 คือ ข้อที่ 2 เข้าใจการบริหารงานมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่สอดคล้องเป็นไปในแนวเดียวกับภารกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นไว้สำหรับงานนั้น ๆ โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลการทำงานได้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.26$, $SD = 0.68$) และข้อต่ำสุด ข้อที่ 4 การเข้าใจต่อการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นการทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยในการทำงานได้จัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเพื่อความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ($\bar{x} = 4.13$, $SD = 0.74$)

2. เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติภายใน เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานภายใน เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมพบว่ามีเกณฑ์ระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.27$, $SD = 0.51$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบได้ดังนี้

ด้านการบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดหลักประโยชน์สุขของประชาชนพบว่า มีเกณฑ์ระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.39$, $SD = 0.59$) โดยข้อที่สูงที่สุดคือ ข้อที่ 1.1 มีการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติงานให้ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบได้ ($\bar{x} = 4.56$, $SD = 0.63$) รองลงมาคือ ข้อที่ 1.5 มีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และชี้แจงทำความเข้าใจ เพื่อให้ประชาชนทราบถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมได้รับ ($\bar{x} = 4.45$, $SD = 0.72$)

ด้านการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของเทศบาลพบว่า มีเกณฑ์ระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.57$) โดยข้อที่สูงที่สุดคือ ข้อที่ 2.1 มีการจัดทำแผนพัฒนา (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ($\bar{x} = 4.51$, $SD = 0.59$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2.3 มีการนำแผนพัฒนาสามปีมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.33$, $SD = 0.71$)

ด้านการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ พบว่า มีเกณฑ์ระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.25$, $SD = 0.55$) โดยข้อที่สูงที่สุดคือ ข้อที่ 3.1 มีการกำหนดเป้าหมายแผนการดำเนินงานระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการและงบประมาณที่ใช้ต้องมีการเผยแพร่ให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและประชาชนทราบโดยทั่วกัน ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.73$) รองลงมาคือ ข้อที่ 3.7 มีการส่งงานราชการเป็นลายลักษณ์อักษรหรือกรณีและผู้บังคับบัญชามีความจำเป็นส่งงานราชการด้วยวาจา ผู้รับคำสั่งมีการบันทึกคำสั่งด้วยวาจาเป็นลายลักษณ์อักษร และเมื่อได้ปฏิบัติภารกิจตามคำสั่งแล้ว ได้มีการบันทึกรายงานให้ผู้ส่งรับทราบเป็นประจำ ($\bar{x} = 4.31$, $SD = 0.72$)

ด้านการบริหารงานที่มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานพบว่า มีเกณฑ์ระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.25$, $SD = 0.66$) โดยข้อที่สูงที่สุดคือ ข้อที่ 4.1 มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสั่งการอนุญาต อนุมัติ ให้แก่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.69$) รองลงมาคือ ข้อที่ 4.5 มีการจัดตั้งหรือสนับสนุนศูนย์บริการร่วม (One Stop Service) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อขอทราบข้อมูล ขออนุญาต หรือขออนุมัติในเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานนั้น ๆ ($\bar{x} = 4.26$, $SD = 0.73$)

ด้านมีการปรับปรุงภารกิจของเทศบาล พบว่า มีเกณฑ์ระดับดี ($\bar{x} = 4.16$, $SD = 0.75$) โดยข้อที่สูงที่สุดคือ ข้อที่ 5.1 มีการพิจารณาทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง

หรือยกเลิกบทบาทภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกับแผนการกระจายอำนาจให้แก่เทศบาลยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ฐานะการเงิน การคลัง และสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเทศบาลในมิติต่าง ๆ ประกอบกัน ($\bar{x} = 4.21$, $SD = 0.82$)

ด้านมีการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนพบว่า มีเกณฑ์ระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.72$) โดยข้อที่สูงที่สุดคือ ข้อที่ 6.1 มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการบริการสาธารณะแต่ละงานและประกาศให้ประชาชนทราบ ($\bar{x} = 4.49$, $SD = 0.73$)

ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานพบว่า มีเกณฑ์ระดับดี ($\bar{x} = 4.16$, $SD = 0.82$) โดยข้อที่สูงที่สุดคือ ข้อที่ 7.1 จัดให้มีบุคคลภายนอกเข้าร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพของการบริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการและความคุ้มค่าในภารกิจของเทศบาล ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.81$)

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์การ

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ โดยภาพรวม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนพบว่า ความตระหนัก โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม ($r = 0.67$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาความตระหนักโดยภาพรวมกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในรายด้าน ทั้ง 7 ด้าน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนพบว่า ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านการบริหารราชการเพื่อให้เกิดหลักประโยชน์สุขของประชาชน ($r = 0.42$)

ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของเทศบาล ($r = 0.49$)

ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ($r = 0.60$)

ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ด้านการบริหารงานที่มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ($r = 0.67$)

ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านมีการปรับปรุงภารกิจของเทศบาล ($r = 0.48$)

ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านมีการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ($r = 0.45$)

ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($r = 0.41$)

และเมื่อพิจารณาความตระหนักในรายด้านทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ และด้านความเข้าใจ ก็กับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สเปียร์แมน พบว่า ความตระหนักด้านการรับรู้ มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม ($r = 0.64$) และความตระหนักด้านความเข้าใจความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม ($r = 0.64$)

4. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้

ผู้วิจัยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ตรงกับความรู้สึกหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งพอสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

4.1 เทศบาลลาดหญ้าควรมีการปรับปรุงภารกิจของเทศบาลต่อหน่วยงานภายนอกเพิ่มมากขึ้นเป็นการดำเนินการในลักษณะภารกิจเชิงรุกจากเดิมเทศบาลมีการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดมา กล่าวคือเป็นการเพิ่มบทบาทในภารกิจของเทศบาลต่อชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม โดยมีบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า เป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 15.29

4.2 เทศบาลควรมีการสร้าง ความเข้าใจกับบุคลากรหลังการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บริหารในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงานครั้งต่อไปโดยมีบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้าเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.94

4.3 เทศบาลควรมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกำหนดโดยคำนึงถึงอุปสรรคและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเทศบาลควรมีการดำเนินการเรื่องการบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันและลดปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้โดยมีบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้าเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.94

4.4 เทศบาลควรมีการสร้าง ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเพื่อไม่ให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน โดยการประชุมหรือปรึกษาหารือทำความเข้าใจและ ความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติงานตามภาระงานที่ได้รับมอบหมายหรือโครงการต่าง ๆ โดยมีบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้าเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.59

4.5 เทศบาลควรมีการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประหยัดทั้งงบประมาณและเวลา โดยการวางแผนงานที่ชัดเจนละเอียดรอบคอบ การเลือกใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณต้องอยู่บนความคุ้มค่าและได้ประโยชน์สูงสุด กล่าวคือ ประหยัดคน ประหยัดเวลา และที่สำคัญที่สุดประหยัดงบประมาณ โดยมีบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้าเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.41

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงตัวแปรเพื่อนำตัวแปรทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์นั้นพบว่า

ภาพรวมของระดับความตระหนักในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า มีระดับความตระหนักในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก โดยบุคลากรเทศบาลมีความตระหนักในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านการรับรู้ และด้านความเข้าใจ อยู่ในอันดับเดียวกันแสดงให้เห็นว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้ามีการรับรู้ และเข้าใจต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน มาจากการดำเนินงานที่มีความพร้อม ในทุก ๆ ด้าน พร้อมกันนี้เมื่อได้พิจารณาแต่ละตัวชี้วัด พบว่า ด้านการรับรู้และด้านความเข้าใจ การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวมตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ทั้งความตระหนักในด้านการรับรู้ และด้านความเข้าใจดังกล่าวสอดคล้องกับเอกสารรายงานประจำปี เรื่อง สรุปผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลลาดหญ้า ประจำปี พ.ศ. 2557 เลขที่ กจ 53401/1107 ซึ่งเป็นเอกสารเผยแพร่ข้อมูลรายงาน

ผลการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับทราบ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ งานพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและสังคม จำนวนทั้งสิ้น 35 โครงการ และงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 20 โครงการ ซึ่งเปิดเผยแก่ประชาชนโดยทั่วไป และช่องทางที่ประชาชนสามารถดาวน์โหลดได้ทางเว็บไซต์ (เทศบาลลาดหญ้า <http://www.ladya.org>. เข้าถึง 30 เมษายน, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กุลวัชร หงส์คู. (2553). ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ธรรมชาติของการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครสมุทรสาครพบว่า บุคลากรภายในเทศบาลสมุทรสาครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถอธิบาย ด้านการรับรู้ และด้านความเข้าใจ ได้ดังต่อไปนี้

ด้านการรับรู้

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีความตระหนักด้านการรับรู้ อยู่ในระดับดีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การรับรู้ความตระหนักต่อธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับความตระหนักในระดับดี กับ ดีมาก โดยความตระหนักด้านการรับรู้การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวมตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อธิบายได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้าตระหนักด้านการรับรู้การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวมตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศตามวิสัยทัศน์ ที่ตั้งไว้ว่า “ชุมชนพัฒนา บ้านเมืองน่าอยู่ เพิ่มพูนคุณธรรม ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาระบบการบริการฉับไว เป็นธรรม สร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน” มีความสอดคล้องกับงานวิจัย กิตติไชย คุณปลื้ม. (2554). เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระดับการรับรู้เรื่อง ธรรมาภิบาลระหว่างข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง กรณีศึกษา เทศบาลเมืองแสนสุข พบว่าการรับรู้ของข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยระดับการรับรู้ของข้าราชการประจำมีคะแนนรับรู้เฉลี่ย 40.57 คิดเป็นร้อยละ 75.13 ระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก และข้าราชการการเมืองมีคะแนนการรับรู้เฉลี่ย 47.04 คิดเป็นร้อยละ 87.11 ระดับการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความเข้าใจ

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี มีความตระหนักด้านเข้าใจ อยู่ในระดับดีมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับความตระหนักต่อธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้ง 2 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับความตระหนักในระดับดี กับ ดีมาก โดยความตระหนักด้านการรับรู้การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวมตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อธิบายได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้าตระหนักด้านการรับรู้การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน จากรายละเอียดตามโครงการพัฒนาแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2557-2559) ที่เป็นโครงการพัฒนาประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลลาดหญ้า อาทิ โครงการอบรมอาชีพเสริมให้กับประชาชนในเขตเทศบาล มีความสอดคล้องกับงานวิจัย นันทนา ดำริเข้มตระกูล. (2556). เรื่อง ความเข้าใจหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการพลเรือนในพระองค์ พระราชวังสนามจันทร์ สำนักพระราชวัง พบว่า ความเข้าใจหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการพลเรือนในพระองค์ พระราชวังสนามจันทร์ สำนักพระราชวัง โดยภาพรวมมีความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาพรวมของระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ปฏิบัติงานภายในเทศบาลตำบลลาดหญ้า

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้าที่นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ปฏิบัติขององค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก พร้อมกันนี้เมื่อพิจารณาแบ่งออกเป็นแต่ละด้าน พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความ

ต้องการของประชาชน มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารราชการ เพื่อให้เกิดหลักประโยชน์สุขของประชาชน มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) เทศบาลตำบลลาดหญ้า ซึ่งอยู่ในเนื้อหาส่วนที่ 4 ว่าด้วยเรื่อง “ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาช่วงสามปี” ส่วนที่ 5 “บัญชีโครงการพัฒนาแผนพัฒนาสามปี” และ “รายละเอียดโครงการพัฒนาแผนสามปี” และส่วนที่ 6 “การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ” ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระเจริญ จิริสฺโส. (2552). ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวย มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดหลักประโยชน์สุขของประชาชน

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลลาดหญ้า มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการเพื่อให้เกิดหลักประโยชน์สุขของประชาชนอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับดีมาก

2. การบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของเทศบาล

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของเทศบาล อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับดี และระดับดีมาก

3. การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับดี และระดับดีมาก

4. การบริหารงานที่มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของเทศบาล อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับดีและระดับดีมาก

5. มีการปรับปรุงภารกิจของเทศบาล

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อให้มีการปรับปรุงภารกิจของเทศบาล อยู่ในระดับดีเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับดี

6. มีการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลลาดหญ้า มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดมีการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน อยู่ในระดับดีมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับดีมาก

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับดี

ภาพรวมของระดับความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์การ

ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม ความตระหนัก โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม ซึ่งเห็นว่าบุคลากรของเทศบาลตำบลลาดหญ้ามีความตระหนัก

ทั้งด้านการรับรู้ในเรื่องธรรมาภิบาลและมีความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาลที่ระดับดีมาก จะมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลลาดหญ้าที่มีเกณฑ์ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลดีมาก เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติขององค์กรในรายด้านทั้ง 7 ด้าน พบว่า

1. ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ด้านการบริหารงานที่มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ($r = 0.67$)

2. ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ($r = 0.60$)

3. ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของเทศบาล ($r = 0.49$)

4. ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านมีการปรับปรุงภารกิจของเทศบาล ($r = 0.48$)

5. ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านมีการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ($r = 0.45$)

6. ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านการบริหารราชการเพื่อให้เกิดหลักประโยชน์สุขของประชาชน ($r = 0.42$)

7. ความตระหนักโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($r = 0.41$)

และเมื่อพิจารณาความตระหนักในรายด้านทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ และด้านความเข้าใจ กับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สเปียร์แมนพบว่า ความตระหนักด้านการรับรู้ มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม ($r = 0.64$) และความตระหนักด้านความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติโดยภาพรวม ($r = 0.64$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการนำวิจัยไปใช้เชิงนโยบาย

เพื่อให้เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี รักษาคุณภาพขององค์กรให้ได้มาตรฐานต่อไป ควรดำเนินการดังนี้

1.1 เทศบาลตำบลลาดหญ้า ควรส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาล ในทุกกระบวนการของการปฏิบัติงานให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพชุมชน ประเทศ และโดยเฉพาะให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของโลก

1.2 ระดับความตระหนักต่อธรรมาภิบาล อาจเป็นปัจจัยหนึ่งในกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลลาดหญ้า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน จึงควรมีการปรับใช้และพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

1.3 จากการศึกษาพบว่า ตัวชี้วัดความตระหนักต่อธรรมาภิบาล โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก และตัวชี้วัดการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก เช่นกันนั้น เมื่อดูจากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมเรื่องหลักธรรมาภิบาล มีเพียงร้อยละ 9.4 เทศบาลตำบลลาดหญ้า ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา หรือประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่อง การนำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติภายในองค์กร ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้เชิงปฏิบัติ

2.1 ควรกำหนดทิศทางการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่ปฏิบัติงานให้มีความชัดเจนเข้าใจตรงกัน และเป็นรูปธรรม และต้องกำหนดอยู่ในวิสัยทัศน์ขององค์กร โดยนโยบายที่กำหนดขึ้นมาควรต้องมีความสมดุล เป็นที่ยอมรับและต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดองค์กรที่มีประสิทธิภาพควรมีความมั่นใจว่า การกำหนดกลยุทธ์ที่ดี การวางแผนงานที่ดี และวิธีการสร้างความเป็นเลิศให้เกิดขึ้นก็ดีล้วนแต่มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรและยังมีส่วนผลักดันให้มีการพัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2.2 องค์กรควรทำความเข้าใจและให้ความรู้กับบุคลากรทุกระดับเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการสนับสนุนสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับองค์กร เพื่อให้องค์กรไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

2.3 องค์กรควรจัดฝึกอบรมธรรมาภิบาลให้กับหัวหน้าหน่วยงานทุกหน่วยงาน เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานตระหนักและแสดงพฤติกรรมที่มีธรรมาภิบาลต่อองค์กร และหัวหน้าเป็นผู้เผยแพร่ไปสู่บุคลากรในหน่วยงานของตน โดยมุ่งหวังให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระดับความตระหนักต่อธรรมาภิบาลกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ และค้นหาแนวทางในการพัฒนาขององค์กรต่าง ๆ ให้มีระดับความตระหนักในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ภายในองค์กรอย่างเท่าเทียมกัน

3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความตระหนักธรรมาภิบาลในการนำไปใช้ภายในองค์กร โดยการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพตามระเบียบวิธีวิจัยโดยละเอียด เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ตรงกับปัญหา และสามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

3.3 ควรมีการศึกษาคุณภาพเชิงลึกเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อหาข้อดี ข้อด้อย เกี่ยวกับธรรมาภิบาล เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 ควรมีการศึกษาในส่วนเจตคติของบุคลากรที่เคยผ่านกระบวนการเข้ารับการอบรมในเรื่องธรรมาภิบาลว่ามีข้อเสนอแนะและควรปรับปรุงไปในทิศทางใด เพื่อให้เกิดประโยชน์และเป็นไปตามกฎระเบียบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลวัชร หงส์คุญ. (2553). **ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครสมุทรสาคร**. หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง. สมุทรสาคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- กิตติไชย คุณปลื้ม. (2554). **การศึกษาเปรียบเทียบระดับการรับรู้เรื่องธรรมาภิบาลระหว่างข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง กรณีศึกษา เทศบาลเมืองแสนสุข**. ชลบุรี : คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทนา ดำริเข้มตระกูล. (2556). **ความเข้าใจหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการพลเรือนในพระองค์พระราชวังสนามจันทร์ สำนักพระราชวัง**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยทองสุข.
- বারศักดิ์ อูวรรณโณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์นะ, บุญมี ลี. (2544). **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- พระเจริญ จิริสุโภ. (2552). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**. นนทบุรี : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์. (2546). **ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอบางขัน จันทคาม จังหวัดปราจีนบุรี**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วรญา จตุพัฒน์รังสี. (2549). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง.** (การค้นคว้าแบบอิสระ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Bass, B. M. 1997. February. **“Does the Transactional-Transformational Leadership paradigm Transcend Organizational and National Boundaries”**. American Psychologist. 52 (2) : 130-139.
- Hornby, A.S. 2001. **Oxford Advanced Learner’s Dictionary of Current English.** 6th ed. Publisher: Oxford University Pres.
- Kreitner, R. 2005. **Foundations of Management : basics and best practice.** Houghton Mifflin Company, New York.
- McShane, S.L. and Von Gilnow, M.A. 2005. **Organizational Behavior Emerging Realities For the Workplace.** Boston : McGraw-Hill Irwin.